

Hvem har ansvaret for, at vores børn er sikre på nettet?

En analyse blandt befolkningen og IDAs it-professionelle

Indledning

IDA ønsker at bidrage aktivt og konstruktivt til den it-politiske dagsorden i Danmark. Af samme årsag beder vi med jævne mellemrum vores it-professionelle medlemmer om deres holdning til og viden om forskellige it-politiske temaer.

IDAs it-professionelle medlemmer er med deres ingeniør- og naturvidenskabelige tilgang teknologi- og digitaliseringsbegejstrede, og tror på, at teknologi og digitalisering fortsat har et uforløst potentiale, som vil være til gavn for hele samfundet. Samtidig er de via deres faglighed vidende omgængende faldgruber og utilsigtede konsekvenser, hvorfor de i IDAs optik betragtes som en afgørende væsentlig nuancerende stemme i den danske debat om hvor meget digitalisering, hvordan og hvorfor.

I denne omgang omhandler undersøgelsen cybersikkerhed og dataetik. Undersøgelsen er ind delt i seks delanalyser, og i denne analyse er omdrejningspunktet, hvem der har ansvaret for, at børn agerer sikkert på nettet.

Analysens hovedresultater

- 94 procent af IDAs it-professionelle og 83 procent af danskerne mener, at eleverne i folkeskolen bør undervises i, hvordan de skal navigere på nettet.
- Når det så er sagt, mener hhv. 68 pct. af IDAs it-professionelle og 87 pct. af danskerne, at det er forældrene, der har det største ansvar for at sikre, at børn lærer at være beskyttet på nettet.
- 74 pct. af IDAs it-professionelle føler sig kompetent til at lære sit barn/sine børn om at beskytte sig selv på nettet, imens det samme kun gør sig gældende for 62 pct. af danskerne
- Kun 54 pct. af kvinderne føler sig mindre klædt på til opgaven med at lære deres børn at beskytte sig selv på nettet, imens det samme gør sig gældende for 68 pct. af mændene.
- Og ligeledes er det kun 45 pct. af forældrene i alderen 50-70 år, der føler sig kompetent til opgaven, imens det tilsvarende gør sig gældende for hhv. 71 pct. i alderen 18-34 år og 59 pct. i alderen 35-49 år.

Indhold

Indledning	2
Analyse	4
Baggrund	4
Cybersikkerhed bør være et obligatorisk element i folkeskolens undervisning	4
Hver fjerde dansker føler sig ikke kompetent til opgaven	5
Bilag 1	7

Analyse

Baggrund

Mange børn får deres første smartphone allerede omkring 3. klasse, og har dermed adgang til internettet og sociale medier, der i dag er det rene slaraffenland fyldt med lokkende tilbud om underholdning. På overfladen ser det hele gratis og tilforladeligt ud, men det kræver en fornuftig tilgang, hvis børnene skal undgå at falde i nogle af de mange fælder, der er på nettets skygesider, og i det hele lære at opføre sig ordentligt.

I denne analyse belyser vi både IDAs it-professionelles holdning samt den almene danskers holdning til blandt andet, hvem der har ansvaret for, at vores børn agerer sikkert og trygt på nettet.

Cybersikkerhed bør være et obligatorisk element i folkeskolens undervisning

Ifølge resultaterne i tabel 1 bør eleverne i folkeskolen undervises i, hvordan de skal navigere på nettet. Det mener hele 94 procent af IDAs it-professionelle og 83 procent af danskerne.

Tabel 1. Synes du, det burde være obligatorisk for skoleelever at modtage løbende undervisning i, hvordan de beskytter sig selv på nettet?

	It-professionelle	Danskerne
Ja	94 %	83 %
Nej	4 %	8 %
Ved ikke	2 %	9 %
Ønsker ikke at svare	0 %	0 %
I alt	100 %	100 %

Kilde: IDA Analysen (2019): Hvem har ansvaret for, at vores børn er sikre på nettet – en analyse blandt befolkningen og IDAs it-professionelle.

Note: n_it-professionelle = 764, n_danskerne = 1011.

Når det så er sagt, mener hhv. 68 pct. af IDAs it-professionelle og 87 pct. af danskerne, at det er forældrene, der har det største ansvar for at sikre, at børn lære at være beskyttet på nettet. Det fremgår af tabel 2. Her ses det endvidere, at kun hhv. 5 og 4 pct. svarer, at lærerne har det største ansvar.

Tabel 2. Hvem har efter din mening det største ansvar for at sikre, at børn (alderen 9-17 år) lære at være beskyttet på nettet

Pct. Vælg den, som du mener, har overvejende mest ansvar.

	It-professionelle	Danskerne
Forældrene	68 %	87 %
Lærerne	5 %	4 %
Pædagoger på fritidshjem og klubber	0 %	1 %
Civilsamfundet (fx spejderbevægelse eller idrætsforeninger)	0 %	0 %
Politikerne	17 %	1 %
Politiet (ligesom de har ansvaret for at lære børn om færdselsregler)	3 %	1 %
SSP-konsulenter (som fx i forvejen taler med børn om alkohol og stoffer)	2 %	1 %
Andre	1 %	1 %
Ingen af ovenstående	1 %	1 %
Ved ikke	2 %	2 %
Ønsker ikke at svare	0 %	0 %
Total	100 %	100 %

Kilde: IDA Analysen (2019): Hvem har ansvaret for, at vores børn er sikre på nettet – en analyse blandt befolkningen og IDAs it-professionelle.

Note: n_it-professionelle = 764, n_danskerne = 1011

Resultaterne for danskerne er desuden inddelt efter køn, alder, uddannelsesniveau, indkomst, region osv. for at belyse, hvorvidt det havde en betydning for konklusionerne. Jf. bilag 1, tabel 8 ses det, at resultaterne fra tabel 2 i overvejende grad går igen. Eneste nævneværdige undtagelse er, at kun 68 pct. af danskerne med en kort videregående uddannelse mener, at det største ansvar lægger hos forældrene. Denne gruppe mener i relativt større grad, at ansvaret påhviler lærerne, politiet og SSP-konsulenterne. 6 pct. af denne gruppe har desuden svaret hhv. "ingen af ovenstående" eller "ved ikke". Førstnævnte kan potentielt være et udtryk for, at der ikke vurderes at være et behov for denne læring.

Hver fjerde dansker føler sig ikke kompetent til opgaven

I forlængelse af tabel 2 er det relevant at belyse, hvorvidt man så som forældre føler sig kompetent til at lære sit barn/sine børn at beskytte sig selv på nettet. Resultaterne fremgår af tabel 3. Her ses det, at 74 pct. af IDAs it-professionelle føler sig kompetent, imens det samme kun gør sig gældende for 62 pct. af danskerne. Resultaterne er på nogle punkter alarmerende.

På den ene side tager forældrene ansvaret på sig. Det er mig, der giver mit barn adgang til net-tets slaraffenland, og dermed også mit ansvar, at det kan begå sig sikkert. På den anden side, er det langt fra alle – særligt ikke den gennemsnitlige dansker – der føler sig helt klædt på til opgaven. Uden at konkludere på, hvordan dette skisma løses eller håndteres, kan det ud fra tabel 3 dog umiddelbart sluttes, at det her er et opmærksomhedspunkt, som skal håndteres.

Tabel 3. Føler du, at du som forældre har de rette forudsætninger for at lære dit barn/dine børn at beskytte sig selv på nettet?

Forældre der selv har børn i folkeskolealderen.

	It-professionelle	Danskerne
Ja	74 %	62%
Nej	20 %	24%
Ved ikke	6 %	13%
Ønsker ikke at svare	0 %	1%
I alt	100 %	100%

Kilde: IDA Analysen (2019): Hvem har ansvaret for, at vores børn er sikre på nettet – en analyse blandt befolkningen og IDAs it-professionelle.

Note: n_it-professionelle = 217, n_danskerne = 278

Når resultaterne for danskerne fordeles på forskellige baggrundsvariable, ses det, at konklusionerne fra tabel 3 i overvejende grad går igen, jf. tabel 4 nedenfor. Når det så er sagt, er det dog alligevel værd at bemærke, at kvinder føler sig mindre klædt på til opgaven, end mænd gør. Og det samme gør sig gældende for forældre i alderen 50-70 år.

Tabel 4. Føler du, at du som forældre har de rette forudsætninger for at lære dit barn/dine børn at beskytte sig selv på nettet?

Befolkningen fordelt på forskellige parametre.

Pct. Vælg den, som du mener, har overvejende mest ansvar.

	Mand	Kvinde	18-34 år	35-49 år	50-70 år	Øst	Vest	Kort	Mellem	Lang	Under 400.000	400.000 – 799.999	800.000 +
Ja	68%	54%	71%	59%	45%	61%	63%	61%	66%	61%	67%	64%	62%
Nej	18%	33%	14%	29%	35%	29%	20%	14%	17%	29%	20%	23%	27%
Ved ikke	14%	12%	15%	11%	20%	10%	16%	26%	17%	9%	11%	13%	11%
Ønsker ikke at svare	0%	1%	0%	1%	0%	0%	1%	0%	0%	1%	3%	0%	0%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kilde: IDA Analysen (2019): Hvem har ansvaret for, at vores børn er sikre på nettet – en analyse blandt befolkningen og IDAs it-professionelle.

Note: n = 278

IDAs it-professionelle blev desuden bedt om at forholde sig til, om deres børn allerede var blevet undervist i at beskytte sig selv på nettet i skolen. Resultaterne fremgår af tabel 5. Her ses det, at 45 pct. svarer "ja", imens hhv. 29 og 26 pct. svarer "nej" eller "ved ikke". På nuværende tidspunkt er indikationen, hvis IDAs it-professionelle tages for pålydende, at undervisning i børns cybersikkerhed i skolen ikke er så udbredt eller en stor del af det danske folkeskolepensum.

Tabel 5. Er dine børn/dit barn i skolen blevet undervist i at beskytte sig selv på nettet?

IDAs it-professionelle med børn i folkeskolealderen.

	Antal	Procent
Ja	98	45 %
Nej	63	29 %
Ved ikke	56	26 %
Ønsker ikke at svare	0	0 %
I alt	217	100 %

Kilde: IDA Analysen (2019): Hvem har ansvaret for, at vores børn er sikre på nettet – en analyse blandt befolkningen og IDAs it-professionelle.

Endvidere har man spurgt IDAs it-professionelle, om de har talt med deres børn om cybersikkerhed og hvad man gør for at sikre sig selv på nettet. Resultaterne fremgår af tabel 6, og her ses det, at 96 pct. angiver, at de har talt med deres børn herom. Nu har vi ikke spurgt den danske befolkning om det samme, men antagelsen er, at resultaterne vil være lavere i et eller andet omgang for denne gruppe.

Tabel 6. Har du talt med dit barn om cybersikkerhed, og hvad man gør?

IDAs it-professionelle med børn i folkeskolealderen.

	Antal	Procent
Ja	208	96 %
Nej	7	3 %
Ved ikke	1	0,5 %
Ønsker ikke at svare	1	0,5 %
I alt	217	100 %

Kilde: IDA Analysen (2019): Hvem har ansvaret for, at vores børn er sikre på nettet – en analyse blandt befolkningen og IDAs it-professionelle.

Metode

Den samlede it-politiske undersøgelse er gennemført blandt:

1. Et repræsentativt udsnit (alder og sektor) af IDAs erhvervsaktive it-professionelle. I alt blev 6.150 inviteret til at deltage i undersøgelsen og heraf blev der indsamlet 952 svar. Der er en svarprocent på 15,5 pct. Dataindsamlingen er foretaget af IDA og er afsluttet i september 2019.
2. Et repræsentativt udsnit af den danske befolkning på i alt 1011 personer. Denne del af analysen er udført af Userneeds for IDA og er ligeledes foretaget i september 2019.

Bilag 1

Tabel 7. Synes du, det burde være obligatorisk for skoleelever at modtage løbende undervisning i, hvordan de beskytter sig selv på nettet?

Befolkningen fordelt på forskellige parametre.

Pct. Vælg den, som du mener, har overvejende mest ansvar.

	Mand	Kvinde	18-34 år	35-49 år	50-70 år	Øst	Vest	Kort	Mellem	Lang	Under 400.000	400.000 – 799.999	800.000 +
Ja	82%	84%	79%	83%	86%	83%	83%	82%	82%	84%	83%	83%	85%
Nej	10%	6%	11%	7%	6%	9%	8%	7%	8%	8%	8%	8%	11%
Ved ikke	8%	10%	10%	9%	8%	8%	9%	11%	9%	8%	9%	9%	3%
Total	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Kilde: IDA Analysen (2019) xxxx

Note: n = 1011.

